

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3326/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 54. § (1) bekezdésének „– az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig –” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) és e) pontjai, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 54. § (1) bekezdésének „– az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig –” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Egy gyógyszer-kiskereskedelemmel foglalkozó gazdasági társaság (a továbbiakban: Gyógyszertár) két, gyógyszer-nagykereskedelemmel foglalkozó szállítójával (a továbbiakban: Nagykereskedők) olyan szállítási szerződést kötött, amely alapján a számlák kiegyenlítésére a szállítást követően 30, illetve 60 nap állt rendelkezésre. A két Nagykereskedő 2010-ben a szállítási szerződéseket felmondta, és azt követően nem szállított gyógyszert a Gyógyszertárnak. Az egyik Nagykereskedő – amely a szerződést a benyújtott számláinak ki nem egyenlítése miatt mondta fel – 2010. augusztus 11-én felszámolási eljárást kezdeményezett a Gyógyszertárral szemben. A Gyógyszertár tényleges működése 2011 augusztusára befejeződött, 2011. augusztus 2-án az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatala a Gyógyszertár működési engedélyét visszavonta. A Gyógyszertár 2011. augusztus 19-i dátummal keresetet nyújtott be az illetékes bírósághoz, amelyben szerződések érvénytelenségének megállapítását, valamint azt kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze a Nagykereskedőket kártérítés jogcímén, elmaradt haszon illetve nem vagyoni kár okán összességében több mint 200 000 000 forint megfizetésére. A keresetet a Gyógyszertár jogi képviselőjeként az indítványozó nyújtotta be. Utóbb – a 2010 augusztusában kezdeményezett felszámolási eljárás következtében – az illetékes bíróság elrendelte a Gyógyszertár felszámolását, melynek kezdő időpontja 2012. február 14. volt. A felszámolási eljárásban az indítványozó határidőben hitelezői igényt jelentett be, melyet nem vitatottként nyilvántartásba vettek. A felszámoló továbbra is az indítványozót bízta meg azzal, hogy a kártérítési perben a Gyógyszertárat képviselje. A Budapest Környéki Törvényszék 2013. május 3-án hozott ítéletében a kerestet elutasította. A Gyógyszertár fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2014. május 30-án az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Gyógyszertár felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelynek eredményként a Kúria 2015. január 22-én kelt végzésében megállapította, hogy az eljárás – az egyik Nagykereskedő jogutódlással történő megszűnése miatt – 2013. december 31-én félbeszakadt, ennek következtében a Fővárosi Ítéltábla ítélete, valamint a felek által teljesített minden perbeli cselekmény, így a felülvizsgálati kérelem is hatálytalan. A Fővárosi Ítéltábla 2015 áprilisától a jogutódlás megállapítását követően a pert folytatta. A felszámoló 2015. július 17-i dátummal az indítványozónak a kártérítési per vitelére vonatkozó ügyvédi meghatalmazását visszavonta. A kártérítési perrel párhuzamosan a Gyógyszertár felszámolásához kapcsolódó más eljárások is (csődbűncselekmény miatt büntetőeljárás, felszámolási eljárás felfüggesztése, és a felszámoló felmentésére

irányuló per) folytak, melyekben – a kártérítési perben kapott képviseleti megbízásának megszűnte után – jogi képviselőként, illetve félként az indítványozó is részt vett.

- [4] 2.2. Az indítványozó a 2016. március 21-én kelt, a Fővárosi Ítéltáblához benyújtott iratában bejelentette, hogy a másodfokon folyamatban lévő kártérítési perbe be kíván avatkozni. Kifejtette, hogy a Gyógyszertár pernyertességéhez amiatt fűződik érdeke, mert a Gyógyszertár által 2010 áprilisában felvett hitel visszafizetésére készfizető kezességet vállalt. Hitelezői igénye nyilvántartásba vételre került; a Gyógyszertár pernyertessége esetén az megtérülne. A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/10. számú végzésével a beavatkozás iránti kérelmet a régi Pp. 54. § (1) bekezdésére hivatkozva elutasította. A döntés – a régi Pp. 56. § (3) bekezdése és 233/A. §-a alapján – fellebbezési jogot biztosított a beavatkozás elutasításáról szóló végzés ellen. A Kúria mint másodfokú bíróság Gf.V.30.532/2016/2. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla végzését 2016. december 15-i dátummal helybenhagyta.
- [5] 2.3. A Fővárosi Ítéltábla az alkotmányjogi panasszal támadott, 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítéletét 2017. május 31-én hozta meg.
- [6] 3. Az indítványozó ezt követően, határidőben nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az elsőfokú bírósághoz. Indítványát utóbb – miután az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra szólította fel – kiegészítette. Indítványában érintettségét azzal kívánta igazolni, hogy a Gyógyszertár felszámolási eljárásában hitelezői igényt nyújtott be, melyet nyilvántartásba vettek. „A perben a saját nevem alatt ugyan nem vettem részt, de azt az érdekemet, hogy megtérüljön a hitelezői igényem a [...] Gyógyszertár] képviselte. A személyes érintettségem körében hivatkozom arra a tényre, hogy amikor a Fővárosi Ítéltábla előtt – miután a felszámoló a [...] Gyógyszertár] jogi képviselőjére vonatkozó ügyvédi meghatalmazásomat visszavonta – hitelezőként beavatkozási kérelmet terjesztettem elő, az ezt elutasító 16.Gf.40.220/2015/10. számú végzésében [...] a Fővárosi Ítéltábla biztosított számomra jogorvoslati jogot.” Az indítvány-kiegészítés tartalmaz ezen kívül olyan érvet, amelyet bár nem érintettsége igazolására hozott fel az indítványozó, de az ebben a körben az Alkotmánybíróság által esetlegesen figyelembe vehető: a Fővárosi Ítéltáblának – az indítványozó által állított – eljárási jogsértései miatt neki „mint a felszámoló által elismert és nyilvántartásba vett magánszemély hitelezőnek érdekeim, törvényes és alkotmányos jogaim sérültek azzal, hogy az alperesek kártérítési felelőssége megállapításának elmaradása miatt nem jutottam hozzá az elismert hitelezői igényemhez”.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott, a régi Pp. 54. § (1) bekezdésének „– az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig –” szövegrésze alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogának sérelme okán kérte megállapítani. Nézete szerint a jogorvoslati joga azáltal sérül, hogy a Fővárosi Ítéltábla a régi Pp. ezen rendelkezésére hivatkozva elutasította a beavatkozás iránti kérelmét. „Megítélésem szerint a [régij]Pp. 54. § (1) bekezdése ésszerű indok nélkül szűkíti le a beavatkozás lehetőségét az elsőfokú eljárásra.” Ezen túl az alábbiakat fejtette ki: „[m]iután a per félbeszakadásának a [régij]Pp. 111. §-ában, továbbá a jogutód perbe lépésének és perbe vonásának a [régij]Pp. 61. §-ában rögzített előírásai egyaránt a Pp. Első Részében található, ugyanakkor nem tartalmazzák azt a megszorító kitéletet, hogy ezek az előírások csak az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig alkalmazhatók, a [régij]Pp. 54. §-a (1) bekezdésének az a mondatrésze, hogy a beavatkozás csak – az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig – lehetséges, alkotmányellenes”. Indítvány-kiegészítésében pedig az alábbiakat állította: „[a] jogorvoslati jogom sérelme a megsemmisíteni kért jogszabályi előírásnak a Fővárosi Ítéltábla előtt 16.Gf.40.220/2015. számon folyamatban volt ügyben történt alkalmazása során következett be, mert a perbe a másodfokú eljárásba során történő beavatkozás iránti kérelmemet a bíróság a fellebbezésem elutasításával nem engedélyezte.”
- [8] Az indítványozó a beavatkozási kérelem elutasításával szemben benyújtott fellebbezést elbíráló, a Kúria mint másodfokú bíróság Gf.V.30.532/2016/2. számú végzéséhez kapcsolódóan indítványt nem terjesztett elő.
- [9] 3.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett, a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt kérte. E körben részletesen vitatkozott és kritikát fogalmazott meg a különböző ügyekben és különböző fokokon eljáró bíróságok eljárásaival szemben. A Fővárosi Ítéltábla ítéletével kapcsolatban kifogásolta pl. hogy egy,

az elsőfokú döntés meghozatalát követően, más ügyben készült szakértői véleményt – amelyet ő kívánt beavatkozónak benyújtani, de amelyet a beavatkozás elutasítása miatt a bíróság értelem szerűen nem fogadott be – nem vett figyelembe. Összefoglalóan az alábbiakkal érvelt az indítványozó: a „Fővárosi Ítélet tábla sem biztosította a felperesnek a per tisztességes lefolytatásához való jogát ([rég]Pp. 2. § (1) bekezdése), nem biztosította, hogy a felek a jogukat rendeltetés szerűen gyakorolják [rég]Pp. 8. § (1) bekezdés. Nem akadályozta meg az I. rendű alperesnek és perbeli köteleltései számára eleget tenniük. Nem akadályozta meg az I. rendű alperes jogi képviselőjének a [rég]Pp. 8. §-ának (2) bekezdésébe ütköző, emiatt rendeltetés ellenes és a jóhiszemű joggyakorlás követelményébe magatartását. [...] Ennek következtében megalapozatlan, súlyosan jogellenes egyúttal az ügy érdemére kihatóan alaptörvény ellenes jogerős ítélet született. A per hivataltól, a [rég]Pp. 152.§-ának (1) bekezdése alapján – a [rég]Pp. 8. §-ának (2) bekezdése alapján történő felfüggesztése a felszámoló és a felszámoló jogi képviselőjének rosszhiszemű magatartásának megakadályozására is alkalmas lett volna.”

- [10] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban hivatkozott a bíróság indoklási kötelezettségének elmulasztására is.
- [11] 3.3. Az indítványozó indítványában az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmét is állította, ezt az indítványát azonban indítvány-kiegészítésében visszavonta.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett.
- [13] 4.1. Az indoklás [7]–[8] bekezdéseiben ismertetett, az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítvány kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indoklást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó csak megnevezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt, a jogorvoslathoz való jogát, mely nézete szerint sérelmet szenvedett, ám – ahogyan az az indoklás [7]–[8] bekezdéseiben ismertetettekben kitűnik – azt, hogy ez a sérelem miben áll, nem indokolta meg. Nem nevezte meg, hogy mely joga tekintetében nem gyakorolhatta a jogorvoslathoz való jogát, hiszen az ügyben alperes Nagykereskedőkkel az indítványozó semmilyen jogviszonyban nem állt, a beavatkozást elutasító döntéssel szemben pedig a Fővárosi Ítélet tábla végzése biztosította a jogorvoslathoz való jogát, amelynek kezdeményezésével élt is. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítvány tehát ezen okokból nem felel meg a befogadás feltételeinek, érdemben nem bírálható el.
- [14] 4.2. Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott, az indoklás [9]–[10] bekezdéseiben részletezett indítvány a kifogásolt ítéletet megelőző (és több más, párhuzamosan folyamatban volt más) bírósági eljárást és a Fővárosi Ítélet tábla ítéletét, és nem a Fővárosi Ítélet táblának a beavatkozás elutasítása tárgyában hozott döntését vitatja. Az Abtv. 27. §-a alapján az „egyedi ügyben érintett személy” nyújthat be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz (ha annak egyéb feltételei is fennállnak). Az Abtv. 52. § (4) bekezdése szerint: „[a]z alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia”. Az indítványozó érintettségét arra hivatkozással kérte megállapítani, hogy elismert érdeke fűződik a Gyógyszertár pernyertességéhez, illetve, hogy a Fővárosi Törvényszék biztosított számára fellebbezést a beavatkozást elutasító végzéssel szemben. Az Alaptörvényben biztosított, megsértett jogként kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság a 3125/2018. (IV. 9.) AB végzésében már kifejtette: „[a] tisztességes bírósági eljárásból való jog az eljárásban részt vevők, alapvetően a felek eljárási jogainak érvényesülését biztosítja, és ez az alapjog nem biztosít jogosultságot bárki számára, aki az eljárásnak nem résztvevője” (Indoklás [12]). Az indítványozó az eljárásban nem vett részt, hiszen beavatkozási kérelmét elutasították, a jogerős ítélet reá nézve rendelkezést nem tartalmaz. Az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy a per alpereseivel szemben bármilyen személyes követelése fennállna; követelése a per felperesével, a Gyógyszertárral szemben áll fenn. Az indítványozó követeléséért a Gyógyszertár (lett volna) köteles a saját vagyonával helyt állni; az, hogy az adott kártérítési per nem vezetett eredményre, az indítványozó és a Gyógyszertár közötti jogviszonyt nem érinti. A sikeres kártérítési per kétségtelenül nagyobb eséllyel biztosította volna az indítványozó hitelezői igényének megtérülését.

sét, azonban ez a kártérítési és a hitelezői igény sikerét illetően olyan távoli oksági kapcsolat, amely a jelen ügyben, az Alaptörvény XXVIII. cikkének sérelmére hivatkozó indítvány esetén az indítványozó érintettségét nem alapozza meg. Erre tekintettel az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek, így érdemben nem bírálható el.

[15] A fentiek alapján az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.

[16] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, 52. § (4) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1702/2017.

